

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 3. října 1906.

Ročník XXXVI.—Číslo 10.

Z AMERIKY

Velké železniční neštěstí u New Prague, Minn.

Krajan Frank Wrábek zabít a jiný krajan těžce poraněn.

(Naše původní sdělení.)

New Prague, Minn., dne 26. září 1906. — Obyvatelstvo našeho města nachází se dosud ve velikém vzrušení, do něhož přivedlo je hrozné železniční neštěstí, které v pondělí, dne 24. září, přihodilo se blíž našeho města na kolejích dráhy Minneapolis & St. Paul, při čemž 5 osob bylo usmrceno a dvacet jedna těžce zraněno. Neštěstí zaviněno bylo tím, že přesínovací lokomotiva jela po hlavní koleji a vrazila do osobního vlaku, který opoždív se poněkud, jel ohromnou rychlostí, takže nemohl v čas zastaviti. Mrtví jsou následující: D. D. DeMarais, prodáváče ze St. Paul, Minn., Frank E. Brown, rovněž ze St. Paul, Minn., Frank Wrábek, syn manželů Jos. Wrábekových z New Prague, Minn., Arthur Klinkerfues, agent ze St. Paul, Minn. Dále bylo 12 občanů z Minneapolis, 2 ze St. Paul a 7 z různých míst poraněno. Mnozí z nich poranění jsou těžce. Mezi poraněnými nachází se krajan Jan Kuba z Winona, Minn., jehož poranění je velice těžké a G. Martin z New Prague, Minn., jehož poranění jest jen lehké. Ranění i mrtví byli po neštěstí odneseni do City Hallu a všichni téměř zdejší lékaři zavolání byli ku pomoci. Kde kdo spěchal nešťastným ku pomoci. Dvě ženy, ve vlaku se nacházející, neztratily duchapřítomnosti a své vlastní sukně roztrhaly na obvazy, aby mohly poskytnouti raněným první pomoci. Krajan Frank Wrábek, jenž stal se obětí neštěstí, byl 19 let star a pracoval v zdejším Western Elevator. Pohřeb jeho odbyval se za velkého účastenství obecnosti v úterý dopoledne na katolícký hřbitov. Pohřební obřady vykonával rev. H. Pamije. Celá česká zdejší osada je neštěstím manželů Wrábekových zrušena a hojnými projevy soustrastí dává jí na jevo své účastenství.

Čech odsouzen k smrti provazem.
Chicagská česká kolonie po celý předminulý týden sledovala s největším zájmem soudní líčení s krajanem Antoniem Benešem, který v opilství svou vlastní ženu zastřelil. Dne 22. září byl konečně rozsudek vynesen. Krajan Beneš odsouzen byl k smrti provazem. O případu tomto píše chicagský "Denni Hlasatel": "Rozsudek tento byl velmi překvapující, ježto nikdo z přítomných nečekal, že bude tak strašlivým pro něj. Ještě dopoledne kolisaly náhledy a úsudky svědků se obracely buď pro nebo proti. Do 1. hodiny odpolední trval výslech svědků a ředmi obhájce a státního návladního, načež pak odebrali se porotci k poradě, jejíž výsledek pak měl být soudou ohlášen. Obhájce obžalovaného a státní návladní s přítomnými referenty čtyř denních časopisů českých se skupili se dohromady a debatovali o Benešovi. Nikdo nevěřil, že by porota vyřkla rozsudek smrti, ano

sám státní návladní Newcomber zertvoval a pronášel náhled, že nevěří, že Beneš bude odsouzen k smrti, nanejvýše že stihne jej káznice. Ze porota nemohla se shodnouti na rozsudku dokazuje, že radila se 3 1/2 hodiny. O 4. hodině a 20 minut prohlásil soudce Kersten líčení opět za zahájené. Přítomní sledovali tvářnost porotců, leč nikomu nebylo lze vyčísti z jejich tváří, na jakém rozsudku se usnesli. Kolísavým krokem kráče Beneš ku své stoličce, aby vyslechl konečný ortel za svůj čin. Okamžik hlubokého ticha nastal, vše povstalo ze svých sedadel, když soudce ohlásil, že porota odsuzuje Beneše k smrti provazem. — Beneš stál nepohnutě jako socha, jediný sval nehnul se v jeho tváři, když hrozná tato slova byla vyřknuta. Tak jakoby otupěl pro veškerý život, tak jakoby vše mu bylo již lhostejné. Neméně překvapeni byli přítomní, od českých zpravodajů počínaje, ba i státní návladní jevil pohnutí, který na podobné překvapení bývá zvyklý. Obhájce Benešův ihned po vyřknutí ortele přistoupil k soudci Kerstenovi a ohlásil mu, že žádá o projednávání nového soudu. Beneš s hlavou sklopenou odváděn do okresního vězení, v němž bude mu vykatati, jak žádost o nový soud dopadne, anebo, aby v něm ztrávil poslední zbytky svého života. Vynesení rozsudku žádné z jeho dětí přítomno nebylo. Přítomní opouštěli v zamyšlení soudní síň, nikdo nemohl se z překvapení svého probrati. Dojde-li k popravě Benešových, bude to první Čech v Chicagu, který propadl hrdlem svým neúprosiť justice. Ač Beneš slietování nezaslouhoval, přece jen rozsudek ten jest strašlivý, neboť nešťastných osm dětí Benešových vedle své matky-živitelky bude připraveno i o otce svého — třeba na jeho čele vypáleno bylo znamení vraha. Nešťastného osudu malých těch ubožáků jest dvojnásob co litovati, neboť připraveni budou rázem o své rodiče úplně a vystaveny neúprosnému osudu, nezbude jim na hroznou tu dobu více jak bolestná vzpomínka. Beneš trest zasluhoval, zda-li ale tak příšerný s tím nelze se spřáteliti. Justice jest někdy neúprosná, mnohdy až ukrutná. Poprava Benešova nepřinese národnosti naší žádné cti a jest si jen co přát, aby rozsudek byl buď novým soudem zvrácen, nebo cestou milosti pozmeněn. V nejbližších dnech rozhodne soudce zdali Benešovi nový soud povolí, aneb odmítne-li jej a ustanovený den popravě."

Spojeným Státům je třeba přistěhovačů.

Před nedávným časem meškala hlavní přistěhovačský komisař Sargent v Clevelandě a na otázky, přistěhovalectva se týkající, vyslovil se následovně: Opatření ohledně přistěhovačů jsou ještě daleko od dokonalosti a myslím, že kongress přijme v době příští zákony nové. Dosavadní akony v každém případě musí být opraveny. Osobám rozumu pochybného nebo duševně nepřičetným, musí se přístup do Spoj. Států zamítnut. V každém evropském přisťa-

vu musí se cestující podrobiti lékařské prohlídce, takže nemocní nebudou ani na loď připuštěni, protože byli by hned po svém přistání u této země posláni zase zpět. Paroplavební společnosti v poslední době pracují s větší opatrností, protože k deportaci odsouzené musí zadarmo dopravit zpět do Evropy. V měsíci září přes 300 bylo deportováno zpět na útraty paroplavebních společností. Dále je třeba určití hranice věku. Osobám, které už určitý věk překročily, nemá býti poskytnuto místa na lodích jako přistěhovačům. Tu ovšem byly by vyjmuty případy, v kterých tyto mohly by dokázat, že mají zde příbuzné, kteří se o ně postarají, takže nepřipadnou zemi na obtíž. Děti obojího pohlaví, které necestují s rodiči, neměly by sem býti vůbec připuštěny. V přítomné době různí podnikatelé dopravují sem spousty mladých hochů k čistění bot anebo k práci ještě nižšího druhu. Do škol je neposílají a títo vyrostou v úplně nevzdělanosti. Tento podnikatelský prospěchářský systém třeba zrušit přísnějšími nařízeními. Jinak naše země není ani dost málo přeplněna přistěhovačci. Ještě celé miliony a miliony přistěhovačů možno zde umístiti a Spoj. Státy jsou s to všechny je tu uživit. Nesnadno jest rozluštit otázku, jakým způsobem mohlo by se docílit, aby přistěhovači usazovali se v málo obydlených jižních a západních státech. Některé státy hledí docílit toho tím, že úrodnost svojí země a svůj příznivý hospodářský stav ohlašují v časopisech evropských a následkem toho jistě část přistěhovačů obrací se tím směrem. Paroplavební společnost Nord German Lloyd zavěde proplavbu do Charlestonu, N. C. To je následkem toho, že tento stát v evropských krajinách ohlašuje úrodnost země svojí a tím přistěhovačce k sobě láká. Jižní státy nejen že s radostí přistěhovačce uvítají, ale ony opatří mu jistě i zaměstnání. Jih zvláště potřebuje přistěhovačů se severní Evropy, ale poněvadž od tud stěhuje se sem jen málo lidí, spokojí se Jiho-evropany. Italské osady v poslední době rostou v Texasu jako houby po dešti. Další příčinou nezalidňování částí málo obydlených jest, že většina přistěhovačů jde tam, kde má příbuzné nebo známé. Proto jsou velká města přistěhovačci tak přeplněna. Kdyby tyto usadili se na prostorách málo obydlených, jistě by záhy přivábili za sebou jiné. V první polovině tohoto roku přišlo do Spoj. Států 126 tisíc přistěhovačů a počet jejich stále vzrůstá.

Slovenský novinář předsedou milionové společnosti.

Pittsburští kapitalisté objevili jediné, známé ložisko uhlí v Nevadě, kdež potřeba uhlí den ode dne vzrůstá, ale není pramenů, odkud by se levněji do tohoto státu dováželo. Pozenky, kdež ložiska uhlí se nalézají, sestávají ze 6 kusů, každý po 60 akrech. V nedávných dnech utvořila se pod jménem "Nevada Coal Co." společnost s kapitálem 1 milionu dolarů, která odhodlala se na těchto pozemcích uhlí dobývat. Pozenky tyto leží asi 4 míle od Coaldale, stanice dráhy Tonopah. Uhlí v jižní Nevadě prodává se za \$14 až \$17 tuna a dováženo jest z

Rock Springs, Wyo., a ze státu Utah. Když nedávno vzbudily zlatá ložiska v Nevadě zájem celé veřejnosti, P. V. Rovnianek, známý slovenský novinář a bankéř z Pittsburgu, a někteří společníci nahlédli, že když uhlí je v tomto státě tak vzácné, že uhloody by vyplatily se zrovna tak, jako zlaté bání. Znaleci ihned vyslání byli ku prozkoumání půdy a po dvou letech zajištěny byly pozemky, na kterých v brzkou dobu započne. Dle zprávy úřední nacházejí se tam tři žily uhelné. P. V. Rovnianek je prezidentem této společnosti a R. H. Marshall polk. Poslední právě vrátil se s cest po západě a dokončil přípravy k zahájení dolování.

Lynčování černochoů vea velkém.

Hrozný plemenný boj vypukl v sobotu dne 22. září v Atlanta, Georgia. Lidé, šílení vztekem na černochoy, zahájili na ně opravdu vyhlazovací boj. Vraždní černochoů započalo v sobotu a trvalo přes celou neděli. Až dosud jest asi 30 černochoů mrtvých a více než 50 nachází se v opatrování v nemocnicích. Někteří z těchto jsou tak poraněni, že potácejí se mezi životem a smrtí. Černoši sami zavinili toto vraždění. Během 24 hodin došlo zprávy o 4. pokusech černochoů znásilnití bílé ženy. Časopisy nelenily a ve zvláštních vydáních ohromnými písmeny oznamovaly zprávy o němocnosti černochoů. Nebylo tudíž divu, že lid byl rozčilen a ku každému násilí náchylen. Po chvíli došla zpráva, že jeden černochoů útoku obviněný, prehl. Na to záhy nastalo vraždění. Ohromné davy lidu táhly ulicemi ubíjely černochoy na potkáni. Marným bylo zakročení mayora. Lidu stále přibývalo, takže davy vzrostly na 10,000 osob. Černoši vytahováni byli z kar, z dílen a z krámu na ulici a bez milosti ubíjeni palicemi, cihlami a kameny. Rozčůžené davy nešetřily ani žen. Policie byla proti davům bezmocnou. Z té příčiny guvernér Terrell telegraficky povolal vojsko, pod jehož kontrolou se nyní město nalézá. Největší vinu na tomto vraždění mají hlavně "žluté" časopisy, které v honbě za sensací neznały mezi a přemrštěnými zprávyami lid přiváděly k zběsilosti.

Dětské divadelní představení v Oklahoma City.

(Zvláštní naše sdělení.)

České dívky, navštěvující českou školu v Yukon, jež se zdarem vedena jest obětavou rukou p. L. W. Dongresa, sehráli v sobotu dne 29. září v síni Řádu Oklahomského Rolník ZČBJ, v Oklahoma City, Okla., divadelní představení. Sehrána byla divadelní hra "Srdec ze zlata," již pro své svěcence p. L. W. Dongres napsal. Všichni malí ochotníci drželi se znamenitě a bylo viděti, že pan učitel své svěcence ovládá dokonale. Mimo to přednesly dívky deklamace vlasteneckého obsahu, zvláště pro děti zde v Americce se hodící. Divadla súčastnili se krajané z Oklahoma City, Wheatland, Mustang a Yukon a neskrblili pochvalou za pěkné výkony malých ochotníků. Dětky z Yukon byly hostmi dítek české školy v Oklahoma City, jejíž obětavým učitelem jest známý p. Václav Sudík. Tyž jest též předsedou Řádu Okla-

homský Rolník a byl jedním z výboru p. učitele Dongresovi při pořádání představení pomáhajících. Dále dlužno poznamenati, že pan i paní V. Krátovi přijali na sebe pomocné výbory a z Yukon pp. Jos. Příbyl, Václav Šantin, Pavel Kouba a Fr. Hanska starali se všemožně, aby podnik maličkých setkal se se zdarem. Po vyčerpání programu odbyvalo se Václavské posvícení a přítomní bavili se nenučeně až do časých hodin ranních. Návštěva dítek Yukonských zůstane všem zdejším osadníkům na dlouho v paměti.

Drobné zprávy.

- * Časopis "New York World" uveřejnil v těchto dnech statistiku lynčů, z nichž vysvítá, že během 25 let bylo ve Spoj. Státech lynčováno 4,000 černochoů.
- * V Utahu čím dále tím více propuká hnutí protimormonské. V poslední době zvláště soustřeďuje se na presidenta Smitha, který má 5 žen a nedávno narodilo se mu 33. dítě.
- * V Toronto, Ont., zapáleno bylo dne 23. září bleskem skladště petroleje, patřící Canadian Oil Co. a shořelo. Škoda páčí se na \$138,000.
- * Známý zlodějský bankéř Pavel O. Stensland byl dopraven již do Spoj. Států. Dne 26. září přibyl do Chicaga a téhož dne zaveden s ním výslech. Stensland se přiznal a odsouzen byl do vězení prozatím na dobu neurčitou.
- * V Norfolk, Neb., byli z tamního ústavu pro choromyslné propštěni 3 ztrázeové, protože bylo jim dokázáno, že choromyslné často bezdůvodně týrali.
- * V Buffalo, N. Y., konala se dne 26. září demokratická státní konvence new-yorská, při níž byl W. R. Hearst, známý vydavatel "žlutých" časopisů a kapitalista, nominován za guvernéra.
- * V Brady, Neb., vnikli do tamní banky lupiči, pokladnu dynamitem roztržili a množství peněz odcizili. Policie zahájila po pachatelích úsilovné pátrání.
- * Úředně vydaná statistika o obětech plemenného boje v Atlantě, Ga., udává následující: V sobotu dne 22. usmrceno 13 černochoů, 1 běloch, v neděli usmrceni 4 černoši, v pondělí 12 černochoů a 1 běloch, v úterý 10 černochoů a 2 běloši. Celkem tedy 39 černochoů a 4 běloši padli za obětí tomuto plemennému boji a více jak 100 černochoů bylo zraněno.

- * Z vydaného výkazu přistěhovačského úřadu na Ellis Islandě vysvítá, že do new-yorského přístavu přijede více přistěhovačů, nežli do všech ostatních přístavů ve Spoj. Státech dohromady. Během měsíce srpna přišlo do všech přístavů zdejších 81,592 přistěhovačů. Z toho do New Yorku přišlo 61,232, do Bostonu 6,087 a do Baltimore 4,407. Zpět bylo posláno 1,351 osob, z nichž připadá na New York 909 osob. Komisař Watchorn prohlásil, že očekává ještě větší přívál přistěhovačů a tuto svoji domněnku odůvodnil zkušenostmi, jichž nabyl v Evropě.

NASÍM ČTENÁŘUM!

Onemocněním sazeče vydán tohoto čísla se poněkud opoždilo. Čtenáři naši zajisté nám odpustí, že časopis dostali o den později. Čísla následující budou docházeti zase pravidelně.

Vydavatelstvo.